



# Αρχείο Ξενοφώντος Ζολώτας

## ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ

**Κωδικός:**  
GR IATE A2

**Χρονολογίες:**  
[c. 1900]-2004 (κυρίως 1926-2004)

**Μέγεθος:**  
25,07 τρέχοντα μέτρα  
1.744 φάκελοι εγγράφων  
1.821 φωτογραφίες  
38 οπτικοακουστικά τεκμήρια

**Πρόσκτηση:**  
Δωρεά Ξενοφώντος Ζολώτας

## Ο ΠΑΡΑΓΩΓΟΣ

Ζολώτας, Ξενοφών (1904-2004)

### Βιογραφικό σημείωμα:

Ο Ξενοφών Ζολώτας γεννήθηκε στις 26 Μαρτίου 1904 στην Αθήνα. Την περίοδο 1920-1927 σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, οικονομικές και πολιτικές επιστήμες στην Εμπορική Σχολή της Λειψίας, απ' όπου έλαβε διδακτορικό δίπλωμα στα οικονομικά το 1926, και στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου του Παρισιού. Τον Φεβρουάριο του 1928 εξελέγη Υφηγητής στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το ίδιο έτος εξελέγη τακτικός Καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, όπου δίδαξε έως το 1930. Το 1931 εξελέγη τακτικός Καθηγητής στην αντίστοιχη έδρα της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, την οποία κατείχε μέχρι την παραίτησή του το 1968. Το 1932 διετέλεσε μέλος του Ανωτάτου Οικονομικού Συμβουλίου. Την περίοδο 1934-1939 ήταν επικεφαλής της Ελληνικής Αντιπροσωπείας στο Οικονομικό Συμβούλιο Βαλκανικής Συνεννόησης. Παράλληλα, την περίοδο 1936-1939 διετέλεσε Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Βασιλικής Τράπεζας της Ελλάδος. Με το Βασιλικό Διάταγμα της 1.10.1944 διορίστηκε Συνδιοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, όπου παρέμεινε έως το 1945, όταν με τον Νόμο 82/8.1.1945 καταργήθηκε η θέση του Συνδιοικητή. Το 1946 χρημάτισε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της United Nations Relief and Rehabilitation Administration (UNRRA). Κατά την περίοδο 1946-1967 εκπροσώπησε την Ελλάδα στις διασκέψεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Από το 1948 έως το 1953 υπήρξε μέλος της Ελληνικής Αντιπροσωπείας στα Ηνωμένα Έθνη. Την περίοδο 1949-1953 διετέλεσε αντιπρόσωπος της Ελλάδας στην Οικονομική Επιτροπή της Ευρώπης. Από το 1950 έως το 1954 ήταν μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Διεθνούς Εταιρείας Οικονομικών Επιστημών και από το 1980 Επίτιμος Πρόεδρος της. Κατά την ίδια περίοδο και έως το 1955 διετέλεσε μέλος της

Νομισματικής Επιτροπής, ενώ το 1952 εξελέγη μέλος της Ακαδημίας Αθηνών. Ο Ξ. Ζολώτας χρημάτισε Υπουργός Συντονισμού στην υπηρεσιακή κυβέρνηση το 1952 (Οκτώβριος-Δεκέμβριος) και πάλι το 1974 (Ιούλιος-Νοέμβριος) στην Κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας. Διετέλεσε Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος τις περιόδους από 5.2.1955 έως 5.8.1967 και από 26.11.1974 έως την παραίτησή του στις 27.10.1981. Το 1960 υπήρξε μέλος της Ομάδας των «Τεσσάρων Σοφών» για τον μετασχηματισμό του Οργανισμού Ευρωπαϊκής Οικονομικής Συνεργασίας (ΟΕΟΣ) σε Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ). Στις 30 Οκτωβρίου 1981, με πρόταση του Γενικού Συμβουλίου της Τράπεζας της Ελλάδος, ανακηρύχθηκε Επίτιμος Διοικητής της. Από τον Νοέμβριο του 1986 ήταν μέλος της Επιτροπής για τη Νομισματική Ένωση της Ευρώπης υπό τη συμπροεδρία των Valéry Giscard d'Estaing και Helmut Schmidt. Διετέλεσε Πρωθυπουργός της Ελλάδας από 23.11.1989 έως 11.4.1990. Απεβίωσε στις 11 Ιουνίου 2004. Ήταν διευθυντής και εκδότης των: *Επιθεώρησης Κοινωνικής και Δημόσιας Οικονομικής* (1932-1942) (μαζί με τον Άγγελο Αγγελόπουλο) και *Επιθεώρησης Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών* (1946-1967).

Ο Ξ. Ζολώτας άφησε πλούσιο έργο σε θέματα οικονομικής και πολιτικής θεωρίας, αλλά και κοινωνικής, δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής, ενώ μελέτες του έχουν μεταφραστεί στην αγγλική, γαλλική και γερμανική γλώσσα. Στα έργα του περιλαμβάνονται: *Η Ελλάς εις το στάδιον της εκβιομηχανίσεως* (1926), *Δημιουργικός Σοσιαλισμός* (1944), *Monetary Equilibrium and Economic Development* (1965), *Toward a Reinforced Gold Exchange Standard* (1961), *Οικονομική Μεγέθυνση και Φθίνουσα Κοινωνική Ευμερία* (1983), κ.ά.



# Αρχείο Ξενοφώντος Ζολώτα

Τιμήθηκε με τους Μεγαλόσταυρους του Τάγματος του Φοίνικος και του Τάγματος της Τιμής και με διακρίσεις ξένων κρατών: Grosses Verdienstkreuz mit Stern της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, Grande Ufficiale dell'Ordine "al Merito della Repubblica Italiana", Grand Cordon de l'Ordre de Merite de 1er Grade της Ηνωμένης Αραβικής Δημοκρατίας, Grand-Croix de l'Ordre Nationale du Mérite της Γαλλικής Δημοκρατίας και Grand Officier de la Légion d'Honneur της Γαλλικής Δημοκρατίας.

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Το αρχείο περιλαμβάνει τεκμήρια σχετικά με τη δραστηριότητα του Ξ. Ζολώτα ως Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, Καθηγητή Πανεπιστημίου, Ακαδημαϊκού, Υπουργού και Πρωθυπουργού. Συγκεκριμένα, το αρχείο περιέχει την αλληλογραφία του παραγωγού με θεσμικά όργανα, νομικά και φυσικά πρόσωπα σε Ελλάδα και εξωτερικό, υπομνήματα προς τις ελληνικές κυβερνήσεις, εισηγήσεις του για οικονομικά και νομισματικά ζητήματα, τη λειτουργία της Τράπεζας της Ελλάδος, την ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ, τεκμήρια σχετικά με τη συμμετοχή του σε διεθνείς οργανισμούς (Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, Διεθνή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης, ΟΟΣΑ, Επιτροπή Τεσσάρων Σοφών, κ.ά.), τη συμμετοχή του σε ελληνικές κυβερνήσεις, τη θητεία του ως Πρωθυπουργού στην Οικουμενική Κυβέρνηση 1989-1990, την υποψηφιότητά του για το βραβείο Νόμπελ, την αρθρογραφία του στον ελληνικό και διεθνή Τύπο, καθώς και προσωπικά στοιχεία και διακρίσεις.

Το αρχείο περιλαμβάνει χειρόγραφα και δακτυλογραφημένα έγγραφα και σημειώσεις, άρθρα σε εφημερίδες και περιοδικά, συγγράμματα, μονογραφίες, φωτογρα-

φίες, οπτικοακουστικό υλικό και προσωπικά αντικείμενα. Στο οπτικοακουστικό υλικό έχει γίνει μεταγραφή και είναι διαθέσιμο σε ψηφιακή μορφή.

## ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ

Η αρχική τάξη του αρχείου διατηρήθηκε και αποκαταστάθηκε όπου ήταν διαταραγμένη. Το υλικό ταξινομήθηκε σε έξι σειρές που αντικατοπτρίζουν τις κύριες δραστηριότητες του παραγωγού στη διάρκεια της ζωής του ως εξής: A2S1: Τράπεζα της Ελλάδος, A2S2: Διεθνείς Οργανισμοί, A2S3: Συμμετοχή σε κυβερνήσεις, A2S4: Επιστημονικό έργο, A2S5: Ενημέρωση-Επικοινωνία και A2S6: Διάφορα (διακρίσεις, προσωπικά). Οι φάκελοι ταξινομήθηκαν θεματικά και χρονολογικά. Διατηρήθηκε το σύνολο του αρχείου, ενώ έγινε εκκαθάριση των πολλαπλών δακτυλογραφημένων αντιγράφων.

## ΟΡΟΙ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗΣ

Η πρόσβαση είναι ελεύθερη, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τους όρους χρήσης του ΙΑΤΕ.

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι υπεύθυνη για τη διατήρηση των πνευματικών δικαιωμάτων του αρχείου. Η αναπαραγωγή του υλικού επιτρέπεται σύμφωνα με τους όρους χρήσης του ΙΑΤΕ.

## ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

▶ Το ευρετήριο φακέλων διατίθεται σε ηλεκτρονική μορφή στον ιστότοπο της Τράπεζας της Ελλάδος. Στο αναγνω-

στήριο του ΙΑΤΕ οι ερευνητές έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρονικό ευρετήριο, βασισμένο στο διεθνές πρότυπο αρχειοακής περιγραφής ISAD (G) 2η έκδοση, το οποίο περιλαμβάνει θησαυρό θεματικών όρων και κύριων προσώπων.

- ▶ Το σύνολο του αρχείου είναι ψηφιοποιημένο.
- ▶ Το πρωτότυπο υλικό των φακέλων A2S4Y 1F3 1-F34 που αφορούν την ιδιότητα του παραγωγού ως Ακαδημαϊκού φυλάσσεται στο αρχείο της Ακαδημίας Αθηνών. Μέρος του οπτικοακουστικού υλικού συνεντεύξεων και αφιερωμάτων στον Ξ. Ζολώτα προέρχεται από το αρχείο της ΕΡΤ.
- ▶ Διπλώματα, μετάλλια και παράσημα του Ξ. Ζολώτα φυλάσσονται στη Νομισματική Συλλογή της Τράπεζας της Ελλάδος.
- ▶ Το ΙΑΤΕ διαθέτει προφορικές μαρτυρίες προσώπων που σχετίζονται με τον παραγωγό και τις δραστηριότητές του.
- ▶ Το βιβλίο του Μ. Ψαλιδόπουλου, *Ο Ξενοφών Ζολώτας και η ελληνική οικονομία: μια ιστορική ανασυγκρότηση*, Αθήνα 2008 πλαισιώνουν φωτογραφίες από το αρχείο του Ξ. Ζολώτα

*Πηγές:* Το υλικό του αρχείου· Μιχαήλ Ψαλιδόπουλος, *Ο Ξενοφών Ζολώτας και η ελληνική οικονομία: μια ιστορική ανασυγκρότηση*, Αθήνα 2008· Ακαδημία Αθηνών, «Επιστημονικό μνημόσυνο του Ακαδημαϊκού Ξενοφώντος Ζολώτα, Δημόσια Συνεδρία της 10.11.2005», *Πρακτικά της Ακαδημίας Αθηνών*, τ. 80, τχ. Γ', σ. 145-160· Ξενοφών Ζολώτας, *Εκδήλωση μνήμης και τιμής*, Αθήνα 2005.

